

kategoriákat Procrustes-ágyába húzni. E szemrehányás alól épen legújabb és legtöbbet dicsért latin nyelvtanainkat sem lehet teljesen felmenteni. Az ugyanis nem áll, a mit Roseth úr — ha jól értjük — gondol, midőn kissé incorrect kifejezésmóddal azt mondja, hogy a műszók a latin nyelv körében ugyanazok, mint a magyar nyelvében. Épen nem áll. A latin nyelvnek épúgy megvannak a maga sajátos, a magyaréitól eltérő kategoriái, mint a magyarnak a latinéitól és ha hiba volt Simonyi előtt a latin kategoriákat alkalmazni a magyar nyelvre, akkor ép oly súlyos hiba, ha a magyar kategoriák spanyolesizmaiba akarjuk szorítani a latin nyelvet. Meglehet — bár a fentebb idézett okokból nem volna ajánlatos — hogy el lehetne tanítani a latin nyelvtant csupa magyar műszóval, de bizonyos, hogy akkor még sok műszót kellene gyártani, melyeknek a magyar nyelv grammatikájában absolute nincs helyük.

6. *A német nyelvi tanterv módosítása a szolnoki főgymnasiumban.* (Szolnoki főgymnasium.) E cím alatt referál a szolnoki főgymnasium programja vezető helyén a maga localis tantervéről a német nyelvet illetőleg. Jóllehet itt nem tulajdonképi methodikai értekezésről van szó, hanem csak a szükségeselemek látott módosítások leírásáról és rövid megokolásáról: mégis szívesen felemlítjük itt a tanulságos kis cikket, annál is inkább, minthogy ép e lapok sürgették a tavalyi (1891—92-iki) programértekezések megbeszélése alkalmából, hogy az egyes intézetek avval is járuljanak hozzá a tanítás országszerte való differenciálódásának tudatossá tételéhez, hogy localis tanterveiket és eljárás módjait programjaikban ismertetik. A szóban levő közlemény szerint, mely tulajdonképen csak a ministeriumhoz felterjesztett indítványt és indokolását tartalmazza, a szolnoki tanári testület szükségesnek tartotta, hogy intézetében a német nyelvtan a III., IV. és V. osztályban, tehát összesen három fokon részesüljön tárgyalásban (a hivatalos gymnasiumi tanterv szerint a nyelvtan már a III. és IV. osztályban befejezendő), az irodalmi művek olvasása pedig, különösen a két legfelsőbb osztályban az eddiginél szűkebb körre szoríttassék. Az indokolás főérve az, hogy a szolnoki intézet az ország legmagyarabb megyéjében fekszik s ennél fogva a «németül tudók százaléka a legcsekélyebb, úgyszólván semmivé olvad s a német nyelv teljesen idegen számba megy».

7. *A német nyelv középiskoláinkban és ennek tanítása főleg a III. és IV. osztályban.* Írta Mihelics Károly. (Mármaroszigeti kir. gymn.) Az író kiindul a gymnasiumi utasításokban és az ismert 1889-iki ministeri rendeletben a német nyelv tanításának céljára nézve mondottakból és kissé laza tárgyalásban fejtegeti, hogy a német nyelvi tanításnak mindenütt az olvasmányon kell alapulnia és hogy tekintettel a nyelv gyakorlati fontosságára, az alsó fokon az olvasmányhoz a tulajdonképi nyelvtani tanítás mellett még kiejtési- és beszédgyakorlatokat is hozzá kell

ffizni. Egyébiránt értekezése resuméja gyanánt magáévá teszi az értekező Volf Györgynek az «Országos Középiskolai Tanáregyesület» XXII. gyűlésén felolvasott értekezésében felállított tétéleket.

8. *Az idegen nyelvek tanításának reformja.* Írta dr. Kálmán Miksa. (Pécsi főreáliskola.) E dolgozat kevés lapon eléggé szemléletesen rajzolja az analitikus-direct nyelvtanítás állítólagos előnyeit a constructiv (synthetikus) módszer felett. Az analitikus-direct módszer combinatiója az összefüggő elemzésen alapuló tanításnak a közvetlen beszéddel, azaz az élő szó utánzásával, míg a constructiv módszer egyes, összefüggés nélkül való szókból indul ki, mely szók apró, összefüggéstelen mondatokká kapcsolatnak össze, hogy egy előre bocsátott szabály begyakorlására szolgáljanak. Ugyane célra használja a módszer még az idegen nyelvre fordítandó, szintén összefüggés nélkül való apró mondatokat is. E constructiv módszert alkalmazzák — a szerző szerint — kevés kivétellel Magyarország összes iskoláiban, már pedig a constructiv módszernek — úgy véli Kálmán — nagyon sok a hibája, hiánya, hátránya. E hiányokat tárgyalja aztán a szerző eléggé részletesen és azon eredményre jut, hogy a «constructiv módszer ki nem elégíthet, különösen azokat nem, kik a nyelvtanulásnak minden más tantárgyat felülmúló formális képzőerejét el nem ismerik, vagy a kik gyakorlati eredményeket várnak». Ennek folytán — úgymond Kálmán — szaporodik azon tanférfiak száma, kik a nyelvtanítás reformját sürgetik, még pedig az analitikus-direkt módszer segítségével. E módszer főczéljával a nyelvnek szóban való elsajátítását tűzi ki és ezért kell, hogy a *kiejtés* fontos része és kiinduló pontja legyen a tanításnak. A kiejtés tanítása *összefüggő szövegen* vagy *egyes hangokon* kezdhető. Quiehl sok kísérlet után azt találta, hogy az utóbbi gyorsabb és biztosabb út. Együttal azonban ajánlja, hogy kizárólag kiejtési gyakorlatokkal csupán az első két órában foglalkoztassuk tanítványainkat; tovább folytatva kizárólag ezeket, a tanulók figyelme ellankadna. Egy-két órán túl e gyakorlatok mellett már összefüggő olvasmány veendő elő. — Az analitikus-direct módszernek említett főczéljából az is következik, hogy a tanulókat minél előbb képessé kell tenni az élő szó megértésére. Igénybe kell venni a fül közvetítését, holott a constructiv módszernél csak a szem közvetít ismerteteket. A tárgyalandó olvasmányt előbb *hallatni* kell és csak megértése után láttatni. A tanmenet tehát az analitikus-direct módszer alkalmazása mellett a következő: A tanár mindenekelőtt többször felolvassa az olvasmányt, — ezalatt a tanulók könyvei be vannak téve — s a kiejtés gyakorlása czéljából ismételteti. Mikor az elvégzendő pensumban foglalt hangok helyes kiejtése biztosítva van, következik annak megértése — még mindig betett könyvek mellett. Kezdő fokon a tanár fordítja le a szöveget; később azonban lehetőleg a tanulók maguk találják meg az